

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เมื่อกล่าวถึงชนชาติไทย นอกจากจะหมายถึงกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณประเทศไทยแล้ว ยังหมายถึงกลุ่มชนที่อาศัยอยู่นอกประเทศไทยแต่มีภาษาพูด ตัวอักษร หรือขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายคลึงกับชาวไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยด้วย

ไทยจีน คือชนชาติไทยเผ่าหนึ่งซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่เหนือเขตแดนประเทศไทยในบริเวณที่เรียกว่า แคว้นเชียงตุง (เขมรัฐ) เขตประเทศพม่า เมืองหลวงหรือราชธานีของแคว้นนี้เรียกว่าเมืองเชียงตุง เช่นเดียวกัน หรือที่เรียกเป็นภาษาบาลีว่า " ตุงคบุรี " (ทวี สว่างปัญญางกูร 2527 : 6)

เดิมเชียงตุงเคยขึ้นอยู่กับอาณาจักรพระยาเม็งรายหรือมังราย ซึ่งมีราชธานีอยู่ที่เชียงใหม่ ก่อนย้ายไปสร้างนครเชียงใหม่ ดังปรากฏอยู่ในพงศาวดารของเมืองเชียงตุงและพงศาวดารเหนือ แต่ภายหลังได้แยกไปตั้งเป็นอิสระต่างหาก จนตกเป็นของพม่าในสมัยพระเจ้าบยี่น่อง (บุเรงนอง) ในปี พ.ศ. 2103 (บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ 2503 : 351)

เชียงตุงและล้านนาไทยได้มีการติดต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีการอพยพโยกย้ายผู้คนจากเชียงตุงเข้ามาอยู่ในเขตล้านนาไทยเป็นระยะ ๆ เสมอ เช่นในสมัยพระเจ้ากาวิละก็มีการรวบรวมผู้คนจากเชียงตุงให้เข้ามาอยู่ในเชียงใหม่ โดยแยกย้ายไปอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ

ในสมัยพระเจ้ากรุงไทยปกครองเมืองเชียงตุงก็มีการอพยพผู้คนจากเชียงตุงให้เข้ามาอยู่บริเวณบ้านจ้อง ห้วยไคร้ ห้วยไร่ แม่คำหลวง ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยอยู่ปะปนไปกับชาวไทยที่อพยพมาจากถิ่นอื่น ๆ ในล้านนา และมีการแบ่งปันเขตแดนกันด้วย (บ.บุญคำ 2499 : 101 - 102)

ปัจจุบันได้มีชาวไทยจีนอาศัยอยู่ทั่วไปในล้านนาไทย เช่นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีหมู่บ้านชาวไทยจีนอยู่ที่บ้านทรายมูล บ้านมอญ บ้านน้อย บ้านสันกลาง เขตอำเภอสันกำแพง บ้านสันตันแทน บ้านไร่ บ้านทุ่งเสี้ยว เขตอำเภอสันป่าตอง บ้านสันป่าสัก บ้านซ้อแล เขตอำเภอแม่แตง และบ้านนันทารามเขตอำเภอเมือง เป็นต้น ส่วนที่จังหวัดเชียงรายก็มีชาวไทยจีนอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่สาย เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีชาวไทยจีนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ เช่นจังหวัดลำพูน ลำปาง ฯลฯ ด้วยเช่นกัน

การที่เชียงตุงกับล้านนาไทยมีอาณาเขตติดต่อกันและมีสัมพันธ์ไมตรีกันมาช้านาน ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของการที่ล้านนาได้มีอำนาจเหนือเชียงตุง หรือการมีความสัมพันธ์กันทางเครือญาติ รวมทั้งการที่เจ้านายภิกษุ สามเณรทางเชียงตุงได้เข้ามาศึกษาในล้านนา จึงทำให้ชาวไทยเชื้อในเชียงตุงและชาวล้านนามีภาษาพูด อักษร อักษรวิธี วรรณกรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายคลึงกันมาก

ตัวอักษรล้านนาหรือตัวเมืองซึ่งหมายถึงอักษรดั้งเดิมของภาคเหนือที่ใช้จารึกคัมภีร์ใบลานหรือสมุดข่อยนั้น ปัจจุบันเนื่องขนาดเหนือไม่ค่อยรู้จัก แต่ชาวไทยเชื้อในแคว้นเชียงตุงยังคงใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน และในคัมภีร์อย่างเสมอต้นเสมอปลาย (ทวี สว่างปัญญางกูร 2527 : 8)

เนื่องจากภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกับภาษาล้านนามาก ประกอบกับเหตุผลที่ว่าในการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมโบราณของล้านนาไทย นักค้นคว้าจำเป็นต้องหาอ่านในใบลาน และสมุดข่อยไทยเชื้อ เพราะเอกสารของภาคเหนือสูญหายไปมากแล้ว (ทวี สว่างปัญญางกูร 2527 : 8) ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเรื่องอักษรและอักษรวิธีภาษาไทย ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการศึกษาถึงลักษณะอักษรและอักษรวิธีของภาษาซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับล้านนาแล้ว ยังเป็นการช่วยให้ผู้ที่สนใจจะศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับชาวไทยเชื้อ สามารถหาความรู้จากต้นฉบับภาษาไทยเชื้อได้ง่ายขึ้นด้วย

อีกประการหนึ่ง แม้ว่าภาษาไทยเชื้อจะมีความใกล้ชิดกับภาษาล้านนาไทยมาก แต่ก็ยังมีไม่มีผู้ใดศึกษาภาษาไทยเชื้อในแง่รูปอักษร และอักษรวิธี ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาในหัวข้อนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่ว ๆ ไปของภาษาไทยเชื้อ
2. เพื่อศึกษาอักษรไทยเชื้อทั้งในด้านสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ ตัวเลข และเครื่องหมายต่าง ๆ
3. เพื่อศึกษาอักษรวิธีภาษาไทยเชื้อ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษารูปอักษร และอักษรวิธีภาษาไทยเชื้อนี้จะอาศัยเอกสารภาษาไทยเชื้อดังต่อไปนี้เป็นหลัก

1. ก้ากาด้า
2. พุทธประวัติอักษรไทยเชื้อ
3. ตำรานานวัดป่าแดง เชียงตุง
4. ตำรานานเมืองเชียงตุง

5. พับคำโบราณจีน
6. ตำนานธาตุคอนหลวง
7. สีนานา
8. สุวัฒน์เมฆ
9. มหาวิบากชาดก
10. วิษัณากัมมัฏฐาน
11. บารมี อุณหัสสะ โลกาศิ
12. แบบเรียนไว้อ่านเด็กและประถม
13. แบบเรียนไว้อ่าน 2
14. แบบเรียนไว้อ่าน 3
15. แบบเรียนไว้อ่าน 4

นิยามศัพท์

1. ไทยจีน หมายถึงชนเผ่าไทยเผ่าหนึ่งที่มีถิ่นฐานอยู่ในแคว้นเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า และมีบางส่วนอพยพมาในล้านนาไทย
2. ไทจีน หมายถึงภาษาประจำกลุ่มของชาวไทยจีน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. รูปอักษรและอักขรวิธีที่ศึกษานั้น ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะที่ปรากฏในเอกสารภาษาไทยจีนที่กล่าวไปแล้วข้างต้น
2. รูปอักษรใดที่มีได้มีปรากฏใช้จริง ๆ หากเพียงแต่กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์อื่น ผู้วิจัยจะไม่นำมาศึกษา
3. ในการศึกษาเรื่องอักขรวิธีภาษาไทจีน ผู้วิจัยจะใช้รูปอักษรเป็นเกณฑ์ในการศึกษาวิเคราะห์ โดยจะไม่คำนึงถึงการออกเสียง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนามประกอบกัน แล้วเสนอผลรายงานการศึกษา ค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ ขึ้นตอนการวิจัยมีดังนี้

1. สํารวจเอกสารที่ใช้ศึกษาเรื่องอักษร และอักษรวิธภาษาไทเขิน
2. สํารวจหมู่บ้านที่คาดว่าจะมีผู้นอกภาษาไทเขินอาศัยอยู่
3. วิเคราะห์ข้อมูลด้านอักษรภาษาไทเขิน
4. วิเคราะห์ข้อมูลด้านอักษรวิธภาษาไทเขิน
5. นำผลการวิเคราะห์ไปให้ผู้นอกภาษาตรวจสอบความถูกต้อง
6. สรุปผลการวิเคราะห์ด้านอักษรและอักษรวิธภาษาไทเขิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะได้ทราบถึงรูปอักษรภาษาไทเขินทั้งด้านพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลข และเครื่องหมายต่าง ๆ
2. จะได้ทราบถึงอักษรวิธภาษาไทเขิน
3. จะเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาภาษาไทเขินในด้านต่าง ๆ ต่อไป
4. จะเป็นแนวทางศึกษาภาษาไทเปรียบเทียบกับ
5. จะเป็นแนวทางในการผลิตแบบเรียนอักษรไทเขินสำหรับคนไทยทั่ว ๆ ไป ต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์ ได้กล่าวถึงภาษาไทเขินไว้ว่า ภาษาไทเขินหรือไตซิ่น (Tai Khuen or Khün) ได้แก่ภาษาไทยถิ่นที่อยู่ในรัฐฉาน ส่วนใหญ่อยู่ในเชียงตุงประเทศพม่า ลักษณะภาษาใกล้เคียงกับภาษาไทยใหญ่ และภาษาลีซอมาก พวกไทยเขินได้อพยพมาตั้งบ้านเรือนอยู่ในท้องที่เขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ภาษาไทยเขินมีลักษณะคล้ายภาษาไทยใหญ่มาก และมีคำยืมจากภาษาพม่ามาใช้ในภาษานี้ไม่น้อยเช่นเดียวกับภาษาไทยใหญ่ มีผู้นอกภาษานี้โดยประมาณไม่ต่ำกว่าหนึ่งพันคน (เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์ 2525 : 39)

นอกจากนั้น เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์ ยังได้กล่าวถึงอักษรไทยเขินว่า อักษรไทยเขินหรืออักษรไตซิ่นได้แก่อักษรธรรมที่ใช้เขียนภาษาเขินหรือภาษาซิ่นในรัฐฉาน ประเทศพม่า เดิมทีนั้นคงไม่มีอะไรแตกต่างกันเลยระหว่างอักษรล้านนาไทยกับอักษรซิ่น เพราะชาวไทยซิ่นเอาไปจากล้านนาโดยตรง ต่อเมื่อใช้ไปนาน ๆ เข้า ทำให้วิธีการเขียนแตกต่างกันไปบ้าง แต่กระนั้นปัจจุบันนี้ก็ยังสามารถอ่านกันได้สะดวกอยู่ เพราะลักษณะการเขียนที่ต่างไปนั้นมีไม่มาก (เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์ 2530 : 71)

ปราณี ศิริธร ได้กล่าวว่า ส่วนอักษรของไตลื้อ ไทเขิน ไทลาว ไทโยนก ประดิษฐ์ใช้ร่วมกัน จึงมีลักษณะกลม หางยาวคล้ายอักษรเขมร (ปราณี ศิริธร 2528 : 68)

ทวี สว่างปัญญางกูร ได้กล่าวถึงอักษรไทยเขินว่า ชาวไทยเขินใช้อักษรชนิดเดียวกับชาวไทยล้านนา แต่การเขียนจะเอียงไปทางขวาและไทยใหญ่มากกว่า คือตัวอักษรจะกลม ไม่มีหัว ไม่ลากหาง และมีหยักน้อยกว่าอักษรล้านนา ซึ่งเอียงไปทางอักษรขอมจึงไม่กลม แต่แหลมหยักมาก มีหัว และลากหางยาวเกินพอดี (ทวี สว่างปัญญางกูร 2527 : 9)

ราศี เพชรสุข ได้กล่าวถึงภาษาไทเขินไว้ดังนี้ Khün is a Tai language in the South western group , which includes other languages such as Tai Yai (Shan) Black Tai, Lao, Siamese (Thai) etc. It is spoken by the majority of people in Kengtung town in the Shan State of Burma where large minorities speak Shan and other languages. This language is also spoken in some villages in Chiang rai province, Thailand, by recent immigrated from Kengtung , and also in some village such as Tonhaenoi, Pasek, Tonket, and Thungsiaw in Sunpatong, a district of Chiangmai province, by people whose ancestors immigrated from Kengtung (Rasi Petsuk 1978 : 1)

และราศี เพชรสุข ได้กล่าวอีกว่า The Khün speaking people call themselves Khun. They divide their language into three dialects: Weng Khün (Khün in town) Khün Muang Lung and Khün Kang Muang. The language is very much like the Thai dialects of Northern Thailand and Tai lü of Sipsongpanna, Yunnan. Khün orthography is the same as that of Lü and slightly different from that of Northern Thai (of Tai Yuan) (Rasi Petsuk 1978 : 2)